

Міністерство освіти і науки України

Державна установа
"Науково-методичний центр
вищої та фахової передвищої освіти"

СПЕЦВИПУСК жовтень-листопад 2020

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК

Освітня Траєкторія

Науково-методичному центру вищої та фахової передвищої освіти

Ювілей – завжди старт! Час не лише підбивати підсумки, але й планувати, ініціювати нові проєкти та сміливо втілювати їх у життя

Нам 55. Установа, створена в далекому 1965 році Міністерством сільського господарства як методичний кабінет середньої спеціальної освіти, стала Науково-методичним центром вищої та фахової передвищої освіти. Створена для вивчення та запровадження передового педагогічного досвіду в радянські часи, здобувши славу в популяризації середньої спеціальної освіти, з часом установа стала провайдером інноваційних технологій в освіті. В чому її сила? Звичайно, в стабільності і розумінні проблем освіти, а також шляхів їх вирішення. Ми відкриті, готові до співпраці, активні в пошуку партнерів та ідей на освітянській ниві. Науково-педагогічні та педагогічні працівники, а також студенти є головними в нашій роботі.

Що цікавого запровадив Науково-методичний центр ВФПО за останні роки?

Створено потужний навчально-методичний комплекс для аграрної освіти, який постійно оновлюється (розроблено стандарти, навчальні плани, програми, методичні рекомендації). Підготовлено та видано майже 520 найменувань підручників і робочих зошитів.

Вперше в Україні з 1998 року розпочато створення навчально-практичних центрів на базі провідних аграрних коледжів.

З 2009 року започатковано проведення підсумкового заміру знань з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, ідеологію якого закладено в розробку і проведення ЄДКІ.

Запроваджено нові форми проведення тренінгів, практичних семінарів, конференцій, короткотермінових курсів для керівного персоналу закладів освіти.

Створено цілісну систему паспортизованих виробничих баз практики, яка налічує майже 1200 аграрних підприємств і фермерських господарств для практичної підготовки студентів і стажування викладачів

Понад 20 років Науково-методичний центр ВФПО видає журнал «Фахова передвища освіта» («Освіта, технікуми і коледжі»), газету «Освітня траєкторія» («Освіта аграрна»), а також періодичні видання з організації освітнього процесу, виховної роботи та практичної підготовки.

Щороку відбуваються конкурси педагогічної майстерності, лабораторій, клінік, колекційно-дослідних полів, полігонів тощо. Постійно діє музей «Українського косяма та писанки».

За безпосередньої участі працівників Науково-методичного центру ВФПО організовано із залученням великої кількості студентів фестиваль «Софіївські зорі», зліт «Лідери XXI століття», спартакиади студентської молоді.

Сьогодні за зміни підпорядкування можливості та напрями роботи установи, безумовно, розширилися, а саме це:

- ◇ розробка і впровадження стандартів вищої і фахової передвищої освіти;
- ◇ організація роботи із запровадження Єдиного державного кваліфікаційного іспиту;
- ◇ координація та методичний супровід впровадження дуальної освіти;
- ◇ участь в п'яти міжнародних проєктах;
- ◇ організація підвищення кваліфікації з використанням дистанційних форм навчання. У семінарах, тренінгах, конференціях тільки цього року взяли участь понад 5 тисяч педагогічних працівників та науковців. Електронною адресною розсилкою охоплено майже 700 закладів освіти та 6 тисяч викладачів і студентів. Активно працюють вайбер-групи (10 груп, 5400 учасників), ведуться соціальні мережі, ютуб-канал, а також сайт установи. Постійно задіяні 6 конференц-залів та студій установи;
- ◇ ведеться підготовка електронних посібників і підручників, які відповідають сучасним вимогам та дизайну;
- ◇ третій рік проводиться конкурс «Педагогічний Оскар» а також запроваджено конкурс «Кращий сайт».

Можна назвати ще багато чого, над чим працює колектив Науково-методичного центру ВФПО, головне, що ця робота спрямована на підвищення якості освіти.

Підсумовуючи, необхідно сказати – ми пройшли складний шлях реформувань, змін підпорядкування, об'єднань і оптимізації. Вистояли, набули досвіду, зберегли кадровий потенціал, примножили традиції, запровадили нові форми роботи значною мірою завдяки корпоративному духу, єдності і розумінню.

Історію Науково-методичного центру вищої та фахової передвищої освіти творили особистості

Сергій МЕЛЬНИК, доктор економічних наук, професор, заслужений працівник сільського господарства України, директор Українського інституту експертизи сортів рослин (заступник міністра аграрної політики та продовольства України 1997-2011рр.)

Працюючи заступником міністра аграрної політики України, першим заступником, і державним секретарем, відповідав за кадрову політику, аграрну освіту і науку в АПК. Важливою ділянкою роботи в цьому блоці була аграрна освіта I-II та III-IV р.а. Пізніше у цей блок входили учбово-курсівні комбінати, інститути підвищення кваліфікації і все, що пов'язано із навчанням. Я, як заступник міністра, здійснював це кураторство. Щодо управління ми після МОН найбільше мали заходів аграрного профілю. Для того щоб проводити якісну освітню діяльність, методичне забезпечення та координацію цієї освітньої діяльності в АПК, запроваджувати нові освітні методи функціонувало два Науково-методичні центри. На той час їх очолювали Хоменко М.П. (Немішаєве, аграрні заклади I-II р.а.) та Іщенко Т.Д. (Київ, аграрні вищі навчальні заклади III-IV р.а.). І хочу сказати, що мені поталанило, що я зустрів таких людей. Адже вони справжні професіонали та сподвижники новацій у сфері аграрної освіти. Тому НМЦ став таким стрижнем,

де ми напрацьовували щось нове, те що могло б сприяти якості освіти, вихованню сільського інтелігента – не просто фахівця. Крім освіти, він повинен був мати високий рівень культури і освіти.

З часом НМЦ об'єднав два центри, хоча це навіть і не відчувалося, бо всі працювали в одному тандемі, роботу якого з боку міністерства координував Бойко М.Ф. І ми почали напрацьовувати різні моменти, починаючи від того, що освіта має бути цікавою, професійною, закріплюватися не тільки теорією, а й практикою. У підпорядкуванні міністерства була Укрсільгоспосвіта – об'єднання, де всі радгоспи було об'єднано. Таким чином ми поєднували освіту і практичне навчання і нам вдалося частину навіть земель підпорядкувати ВНЗ.

Звертаючись до НМЦ, як до стрижня, навколо якого все крутилося, ми започаткували багато чого, крім освітніх речей, що сприяло розвитку самого студента. Зі своїх студентських часів пам'ятаю, що, крім навчання, у нас ще були і гуртки – місця, де розкривалися різні таланти. Людина багатогранна і, маючи професійні навички, хтось вміє малювати, співати тощо. Ми почали думати над тим, як згуртувати студентів та сприяти їх особистісному розвитку, стали працювати над культурними та спортивними, соціально-побутовими програмами.

Тоді було започатковано низку мистецьких проєктів. Нам вдалося, по-перше, піднести культурний рівень, по-друге, витрачаючи кошти на музичні інструменти, костюми, розвиток дітей в українських традиціях, ми пробудили інтерес до народотворчості. Сільські діти є носіями тієї культури, яка зберіглася на селі, де ще дотримуються традицій. Ми спробували це все підняти і вивести на рівень не тільки навчального закладу, а й вище.

У нас виникла ідея проводити фестиваль в Умані. Парк Софіївка, історія його створення надихнули мене назвати фестиваль «Софіївські зорі». Зірки таланту, засвічені фестивалем, мерехтять довго і берегти будуть у пам'яті те, що їм вдалося здобути у навчальному закладі, крім професії агронома, інженера, ветеринара, будь-кого. Адже не всі могли залишитися працювати за фахом: хтось раніше був шахтарем, а став співаком, хтось вчився на медика, а став працювати в іншій сфері. Але ми цією спробою почали відкривати багатогранність людини, діти на сцені плакали від радості, що у них вийшло заспівати на професійному рівні. У нас в журі

були не просто аматори, а заслужені і народні артисти. Голова журі Василь Вовкун потім став міністром культури, а нині він керує Львівською оперою. Він був одним із тих, хто втілював мою ідею і виклав у сценарії. Цей проєкт реалізували ведучі з телебачення, митці, творчі люди. Не було жодного чиновника, працівника міністерства який би оцінював конкурсантів, тільки професіонали, творчі люди. Цей проєкт діяв понад 10 років.

Майже паралельно створено ще один проєкт – Зліт студентів-відмінників аграрної освіти «Лідери АПК XXI століття».

Ми щороку збирали кращих із кращих студентів в одному із аграрних вишів з різних куточків України. І це була для них подорож, знайомство та обмін контактами, перші їхні виступи з науковими доповідями, перші публікації та наукові роботи. Це колосальний життєвий досвід спілкування і становлення особистості.

Багато заходів було започатковано щодо поліпшення соціально-побутових умов студентів, а саме конкурс «Гуртожиток – наш дім», та створення умов здорового способу життя, сприяння фізичному становленню молоді людини – «Спортивну спартакіаду».

І завжди на передовій проведення таких масштабних заходів, беручи на себе методологічний та організаційний супровід, був Науково-методичний центр.

Хочу побажати сьгоднішнім колегам не втрачати, а тільки примножувати здобутки і впевнено рухатися вперед, долаючи всі перешкоди і виклики сучасного суспільства.

Микола БОЙКО,
Директор Департаменту
кадрової політики,
аграрної освіти і науки
МінаПК у 1997-2006 рр.,
к.т.н., заслужений
працівник с. г. України

**Методичне забезпечення
освітньо-виховного
процесу – важлива скла-
дова якісної підготовки
фахівців**

Розглядаючи історію піввікової давності, можемо констатувати, що в 70-х роках минулого століття в колишньому Радянському Союзі розпочалися серйозні зміни в системі аграрної освіти. Зокрема, на території України різко скоротилася мережа таких закладів освіти, але кількість студентів збільшилася, особливо на заочних і вечірніх відділеннях. У бюджеті республіки суттєво зросли обсяги капітальних вкладень на зміцнення навчально-матеріальної бази сільгоспінститутів і технікумів. У 1963 році союзний Мінсільгосп забрав сільгоспінститути у своє підпорядкування, залишивши середні спеціальні та інші професійні заклади освіти у віданні республіки. У 1964 році навчальні плани знову піддають різкій зміні, а термін навчання на базі 7 класів скорочують до 3 років 5 місяців. Все це вимагало реформування і посилення методичного забезпечення освітнього процесу.

У ті часи за прикладом союзу та інших республік в структурі Мінсільгоспу УРСР діяв Український республіканський заочний сільськогосподарський технікум, який виконував функції розробки для заочників методичних посібників, контрольних завдань та інших матеріалів. Але для стаціонару існуючі методичні установи республіканського Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти не могли надати сільськогосподарським технікумам належну і повноцінну допомогу у цій справі.

Більше того, із збільшенням обсягів підготовки фахівців, появою нових спеціальностей, пов'язаних з інтенсифікацією, механізацією, хімізацією і меліорацією земель, концентрацією і спеціалізацією сільськогосподарського виробництва, зокрема таких, як агрохімія, фахівці із захисту рослин, іхтіології і рибництва, птахівництва, товарознавства, матеріально-технічного забезпечення, механізації і електрифікації тваринництва, геодезії, топографії, експлуатації автоматичних обладнань водогосподарських систем тощо, постала нагальна потреба організації методичного забезпечення освітнього процесу в галузі на більш високому рівні як для заочної, так і денної форм навчання.

Тоді в 1965 році за ініціативою заступника начальника управління с/г навчальних закладів Мінсільгоспу УРСР Губаря В.П. і відбулося створення Учбово-методичного кабінету по середній спеціальній освіті (УМК) на базі Немішаївського сільськогосподарського технікуму, який у різні роки очолювали досвідчені керівники-методисти Добронецький А. К., потім – Івашківський В. Ф. і Хоменко М. П.

Таке його розміщення дещо спрощувало фінансування й утримання, а також організацію діяльності, особливо на початковій стадії, оскільки коштів не передбачалося. Водночас в допомогу методкабінету рішенням міністерства було визначено мережу базових галузевих технікумів як міжобласних центрів методичної роботи з підготовки фахівців сільського господарства.

Отже, відтоді зазначений УМК став республіканським центром передового педагогічного досвіду і методичної роботи сільськогосподарських середніх спеціальних закладів освіти, усіх методичних розробок і органічно доповнював всю організаційну роботу працівників Главку. Тут відпрацьовували рекомендації щодо поліпшення теоретичного і практичного навчання в технікумах галузі, обговорювали підручники і навчальні посібники щодо їх перевидання і наповнення новим навчальним змістом, підбирали авторів для на-

писання нових рукописів, готували пропозиції щодо змін, доповнень і рекомендацій до типових навчальних планів або чинних навчальних програм з урахуванням природно-кліматичних умов республіки та регіонів, економічних особливостей відповідного періоду господарювання тощо. УМК узагальнював досвід навчально-методичної і виховної роботи, брав участь у підготовці семінарів-нарад з викладачами, головами предметних (циклових) комісій, на його базі було створено виставку досягнень передового педагогічного досвіду роботи підвідомчих закладів освіти.

Така робота УМК отримала високу оцінку з боку Міносвіти України та союзного Міністерства сільського господарства, український досвід вивчали керівники і фахівці-корифеї сільськогосподарської освіти всього союзу РСР.

Пізніше зі створенням Держагропрому в 1986 році аналогічні методичні структури було створено з підготовки кадрів масових професій, післядипломної освіти дорослого населення і вони також виправдали себе.

З отриманням незалежності України у підпорядкування новоутвореної країни повернулися сільгоспінститути, а методичне забезпечення разом з фінансами залишилося в Москві. Отже, постало питання організації цієї роботи у закладах III-IV рівнів акредитації по-новому. Використовуючи накопичений досвід, ми знову пішли шляхом створення відповідної структури, але дещо іншого рівня із залученням провідних науково-педагогічних працівників вишів до роботи в науково-методичних комісіях (НМК) за напрямками підготовки, наданням їм широких прав автономії в організації освітнього процесу і визначенні змісту навчання, а для координації їх діяльності створили Науково-методичний центр аграрної освіти на чолі з досвідченим методистом Іщенко Т.Д., на який поклалися організація засідань НМК, аналіз існуючих програм навчальних дисциплін, узагальнення невідповідностей вимогам виробництва. Тут розглядалися форми державної атестації, забезпечення практичної підготовки фахівців, механізми реалізації ступеневої освіти, досвід інтеграції систем підготовки фахівців у світову систему освіти та багато інших питань методичного спрямування.

Паралельно функціонував НМЦ по підготовці молодших спеціалістів, однак, його робота урізноманітнілася: поряд з комплексним методичним забезпеченням традиційними стали різні конкурси, такі як «Викладач року», «Куратор навчальної групи», на кращу методичну розробку чи навчальний відеофільм, гуртожиток, лабораторію або кабінет, кращу організацію спортивно-масової роботи чи якісно організоване харчування студентської молоді. Педагогічний досвід стали висвітлювати на сторінках спеціальних тематичних збірників, започатковується періодична преса.

продовження на стор. 4

Стало правилом проведення одноденних семінарів викладачів з обміну досвідом, учасники яких обговорюють актуальні проблеми підготовки фахівців та виховання молоді, а охочі мають змогу придбати методичні матеріали, комплекси методичного забезпечення дисциплін, навчальну літературу, сценарії виховних заходів тощо.

З часом згадані методичні підрозділи реформовано, об'єднано один з одним, Мінагрополітики почало перекладати на НМЦ виконання невластивих для нього функцій, позбавило його статусу «науковий», чим послабило його кадровий потенціал, і навіть намагалося взагалі ліквідувати. Однак завдяки зусиллям колективу однодумців НМЦ, спроможних вирішувати стратегічно важливу для держави проблему підготовки нового покоління фахівців-аграрників, центр вийшов на нові рубежі, які відповідають реаліям сьогодення, перебуває в постійному пошуку і вдосконаленні, розробляє та

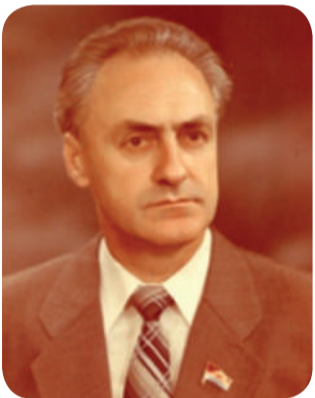

успішно застосовує новітні технології, оперативно реагує на потреби сучасної освіти і не зупиняється на досягнутому.

Підсумовуючи зроблене за 55 років функціонування НМЦ, не можна не згадати тих, хто стояв у витоків його

існування і подякувати всім їм за відданість обраному шляху. Я всіх їх пам'ятаю, але поіменний список зайняв би не одну сторінку. Отже творчої наснаги всьому колективу і температури 36,6°C.

Нині, коли аграрні виші змінили свою галузеву підпорядкованість, а влада країни взагалі ліквідувала МінаПК, зрозуміло, відбулися кардинальні зміни і в діяльності НМЦ. Залишається тільки пишатися тим, що його нинішні лоцмани зуміли переконати не одного міністра чи керівного працівника Міністерства освіти і науки України у спроможності колективу конкурувати з аналогічними структурами в системі вищої освіти, поширити свій досвід роботи на заклади освіти інших галузей економіки, плідно співпрацювати із багатьма зарубіжними партнерами і залишатися чи не єдиним острівцем для зустрічі однодумців, обміну спогадами і надіями на майбутнє.

В'ячеслав ЛИСЕНКО, заступник міністра сільського господарства і продовольства України. (1985-1996 рр.)

Згадує В'ячеслав Лисенко: «...Зі створенням Держагропрому, пізніше реорганізованого у Міністерство сільського господарства і продовольства, тут сконцентрувалася розгорнута

мережа закладів підготовки і перепідготовки кадрів, навчання викладачів, налагоджене методичне забезпечення не тільки закладів освіти, а й виробничо-економічного навчання, яке організовувалося як всеобуч безпосередньо в колгоспах чи радгоспах. У віданні цього центрального органу управління перебувало, можна сказати, 19 сільгоспінститутів і академій, хоча вони були підпорядковані Москві, але питання комплектування, розподілу молодих спеціалістів і їх працевлаштування здійснювалось у республіці, 120 технікумів і радгоспів-технікумів, інститути, школи і курси підвищення кваліфікації, методичні установи, загалом понад 200 закладів освіти різного рівня і спрямування.

За кількістю підвідомчих закладів освіти Держагропром посідав друге місце в Україні після Міносвіти. Тут одночасно були зосереджені функції як замовника, так і виконавця кадрового забезпечення, що на відміну від інших міністерств і відомств, на наш погляд, позитивно

впливало на формування обсягів підготовки і працевлаштування молодих спеціалістів за призначенням. Адже тут узагальнювалась потреба фахівців і, виходячи з цього показника, кожний випускник інституту отримував у міністерстві, а випускник технікуму – в облсільгоспуправлінні направлення на роботу, в якому вказувались місце роботи та посада, а в разі потреби на цих рівнях відбувався перерозподіл в інше господарство та здійснювався контроль за їх використанням.

Для остаточного завершення «кадрової вертикалі» у 1986 році Держагропром УРСР ініціював перед Урядом республіки зосередження тут і підготовки робітничих кадрів, на що отримав відповідну підтримку і тоді в його підпорядкування були передані понад 300 сільських ПТУ. Для управління цими та іншими аграрними навчальними закладами було створено обласні об'єднання, призначено їх керівників. Ці училища одразу відчували до себе увагу і підтримку з боку Держагропрому та місцевих сільгоспорганів, особливо з питань організації прийому, визначення базових господарств, зміцнення матеріально-технічної бази, більш уважного ставлення до питань їх діяльності тощо. Тепер у галузі у роботі з кадрами утворився замкнений ланцюг: від підготовки і підвищення кваліфікації робітничих кадрів до працівників середньої ланки і далі – до керівників господарств і спеціалістів з вищою освітою.

Проте в Москві у зв'язку з дефіцитом бюджету розпочалися розмови про переведення фінансування підготовки робітничих кадрів за рахунок колгоспів і радгоспів. Це призвело б до зростання собівартості сільськогосподарської продукції і підвищення цін на продукти харчування. Щоб не допустити цього, Рада Міністрів УРСР

прийняла рішення про повернення профтехучилищ до Державного комітету профтехосвіти.

Однак вже тоді стала явною доцільність об'єднання в областях зусиль аграрних закладів освіти та їх функціонування з урахуванням усіх особливостей регіонів. Адже було видно, що кваліфіковані аграрні кадри, особливо там, де великі обсяги сільгоспвиробництва, відігравали вирішальну роль.

Для координації роботи з кадрами в структурі центрального органу виконавчої влади з питань АПК було утворено Головне управління кадрів, аграрної освіти і соціальних питань, яке в своєму складі мало управління сільськогосподарських навчальних закладів і воно тісно співпрацювало з Міністерством освіти у плані реалізації загальних тенденцій його розвитку.

Крім того, за ініціативи керівників закладів освіти було створено госпрозрахункове Українське об'єднання державних навчальних закладів та їх навчально-дослідних підрозділів «Укрсільгоспосвіта» як правонаступник раніше діючого Республіканського тресту господарств, радгоспів-технікумів і учбових господарств «Укрчгосптрест». До речі, ці структури завжди були надійними помічниками міністерства в управлінні освітою, оскільки крім навчального процесу, яким займалися працівники центрального апарату, в навчальних закладах велися великі обсяги сільгоспвиробництва, будівництво нових об'єктів, утримання будівель і споруд, племенна робота в тваринництві, насінництво в рослинництві та інше. Забрати ці питання безпосередньо в міністерство ніколи не було можливості через обмежену чисельність центрального апарату...»

жовтень-листопад 2020 р.

Микола БОРИСЮК,
директор об'єднання
«Укрсільгоспосвіта»,
ДП «Агроосвіта (1992-2006 рр.)

**Той, хто завжди був поруч
з агроосвітою**

Потужним засобом розвитку НМК стало створення постійно діючої Виставки науково-технічної і народної творчості учнів та викладачів сільськогосподарських технікумів зі всієї України, якій у п.р. виповнюється 50 років

У 1975 році НМК взяв активну участь в організації і проведенні Всесоюзної наради керівників міністерств, що відповідали за діяльність навчальних закладів сільськогосподарського спрямування. Приємним сюрпризом для учасників наради стала організована НМК виставка науково-технічної і народної творчості учнів і викладачів та концерт народної самодіяльності колективів сільськогосподарських технікумів УРСР. Роботу НМК під час цих заходів високо оцінило керівництво Міністерства сільського господарства та Уряду.

Потужна робота з розвитку НМК із застосування технічних засобів навчання була проведена під керів-

ництвом досвідченого фахівця, директора Івашківського В.Ф. (1978-1992 рр.).

Після отримання Україною незалежності НМК при Немішаєвському технікумі очолив Хоменко М.П., який проявив свої організаційні здібності в нових умовах діяльності закладів освіти. На той час паралельно працював ще один НМК у місті Києві під керівництвом Іщенко Т.Д. Згодом відбулося об'єднання обох кабінетів в єдиний Науково-методичний центр «Агроосвіта» (НМЦ).

Під керівництвом тандема Іщенко-Хоменко проведено потужну роботу із зміцнення матеріально-технічної бази НМЦ, створення нових методичних розробок, ви-

пуску навчальних посібників і підручників, впровадження комп'ютеризації закладів освіти, застосування нових технічних засобів навчання. Проводилися щорічні наради з представниками закладів освіти, різноманітні виставки, тощо.

Мені дуже приємно, що за роки свого існування два простих Навчально-методичних кабінети перетворилися у справжній осередок наукового і творчого життя аграрних закладів. НМЦ «Агроосвіта» брав активну участь в організації і проведенні студентської спартакіади, чудового мистецького фестивалю «Софіївські зорі», фестивалю «Лідер XXI століття», різноманітних міжнародних освітніх проєктів.

На жаль, після передачі аграрних навчальних закладів до Міністерства освіти така цікава і необхідна творча робота серед молоді була припинена. Втішає лише те, що колишній НМЦ «Агроосвіта» став основою для новоствореного «Науково-методичного центру вищої та фахової передвищої освіти» Міністерства освіти і науки України під керівництвом того самого тандему Іщенко Т.Д. і Хоменка М.П.

Бажаю всім працівникам НМЦ доброго здоров'я, творчих успіхів і бійцівського запалу від «аграрних методистів».

Володимир ІВАШКІВСЬКИЙ,
директор Науково-методичного центру
(1978-1991 рр.)

16 років працював в Учбово-методичному кабінеті по середній спеціальній освіті при Немішаївському радгоспі-технікумі спочатку заступником директора, а потім 13 років – директором УМК.

Розповідає Івашківський В.Ф.: «...До переведення мене на роботу в Учбово-методичний кабінет за моїми плечима був чималий виробничий досвід головного агронома колгоспу і педагогічний стаж спочатку викладача, потім – керівника Комаргородського сільгосптехнікуму, що на Вінниччині і, насамкінець, директора Мирогощанського радгоспу-технікуму. З організацією методичної роботи я був знайомий, як кажуть, не на словах.

Слід зазначити, що кадровий добір і формування резерву на заміщення відповідальних посад, який існував у ті роки, був прискіпливий і ретельний. Мені запам'яталися слова Анатолія Костянтиновича Добронецького, досвідченого педагога, який уже десять років очолював

методкабінет, і до якого мене направляли заступником. Прочитавши направлення, він промовив: «Я вас, Володимире Федотовичу, добре знаю. Чи ви думаєте, що я свого часу три дні перебував у відражденні в Мирогощі задарма? Зовсім ні. Ось вам моя рука і сподіваюся на тісну співпрацю».

Через три роки я очолив методкабінет і працював директором до виходу на пенсію 31 грудня 1991 року.

Особливу увагу в роботі методкабінету було приділено подальшому удосконаленню методичної роботи педагогічних кабінетів, предметних і циклових комісій, плануванню й організації контролю навчального процесу, постійному розширенню функцій виставки передового педагогічного досвіду, технічної творчості і дослідницької роботи. Не менш важливими залишалися питання підвищення ефективності викладацької роботи, ділової кваліфікації і педагогічної майстерності викладачів сільськогосподарських технікумів.

Паралельно з нашим УМК діяв інший методкабінет при Українському республіканському заочному сільгосптехнікумі, що в Боярці під Києвом, який виконував методичне забезпечення заочної освіти. Загальне керівництво здійснювало Управління сільськогосподарських навчальних закладів, підготовки і перепідготовки кадрів, яке узгоджувало і координувало роботу обох методкабінетів з питань підготовки і використання методичних, дидактичних, навчальних та інших посібників, внесення змін і доповнень до навчальних планів, про-

грам, графіків навчального процесу, курсового і дипломного проектування, а також діяльність методистів під час перебування їх у навчальних закладах.

Керуючись своїми положеннями, методисти обох УМК створювали з кожної спеціальності республіканські методичні комісії. Крім того, автономно діяли такі самі комісії із суспільних предметів, з питань використання технічних засобів навчання, фізичної культури і спорту, військово-патріотичного та естетичного виховання, передового педагогічного досвіду. Комісією, як правило, очолював методист УМК, а її членами затверджували провідних педагогів, новаторів педагогічної праці, керівників навчальних закладів, завідувачів відділень, голів циклових комісій тощо.

Слід зазначити, що методкабінет оперативно реагував на потреби чи необхідність внесення змін у методичне забезпечення. Так, із організацією в галузі розгорнутої мережі закладів і підрозділів підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів сільського господарства в Управлінні сільськогосподарських учбових закладів було створено відповідний відділ, а в УМК організовано спеціалізовану методичну групу з цих питань. Для колективного обговорення особливостей навчання дорослого населення і прийняття виважених рішень також було сформовано республіканську методичну комісію.

продовження на стор. 6

Засідання усіх методичних комісій проводили щорозу. Центром колегіального методичного керівництва в галузі у ті роки була республіканська методична рада під головуванням заступника начальника Управління Губара В.П., а її незмінним секретарем був інспектор Управління Савчук С.В. Заступником голови цієї ради визначався директор УМК, а членами ради – інспектори та методисти з провідних спеціальностей, завідувач УМК із заочної освіти, директори або заступники директорів базових технікумів та радгоспів-технікумів.

Подібна структура функціонувала на рівні Мінсільгоспу СРСР, яку очолював начальник управління середньої спеціальної освіти Мінсільгоспу СРСР В. І. Ахремочкін.

Навчальні плани і програми з усіх спеціальностей надходили централізовано з Головного управління навчальних закладів МСГ СРСР та Центрального методичного кабінету із середньої спеціальної освіти Мінсільгоспу СРСР, а окремі методики із спеціальних предметів ми розробляли з урахуванням природно-кліматичних зон республіки і вимог часу, концентрації сільгоспвиробництва, поглиблення його спеціалізації. Доповнення до навчальних планів і програм передбачали час і методичні посібники для вивчення предметів вузької спеціалізації. Адже підготовка кадрів середньої ланки в Україні велася з 20 спеціальностей, а з приєднанням до

нас технікумів харчової і переробної промисловості – ще додалося понад десять.

Учбово-методичний кабінет у своїй роботі тісно співпрацював з Управлінням по середній спеціальній освіті та Республіканським науково-методичним кабінетом по середній спеціальній освіті Мінвузу УРСР.

На нову небувалу ступінь піднялася підготовка кадрів в умовах радгоспів-технікумів, де найкраще поєдналися теоретичне навчання з практичною підготовкою. Набувають широкого розмаху навчально-виробничі ланки, бригади, майстерні, ветеринарні навчально-виробничі клініки, навчальні бухгалтерії тощо.

Створюють не лише нові відділення, а й нові заклади освіти для підготовки керівних кадрів середньої ланки. Для них потрібні були не тільки належні виробничі умови, але й відповідна навчально-методична документація з урахуванням специфіки контингенту та індивідуальних вмінь і навичок. Адже бригадири і завідувачі ферм здебільшого мають величезний практичний досвід, оскільки вийшли із ланкових, кваліфікованих робітників, вони давно залишили шкільні парти і не мають теоретичних знань. Та й сам виховний процес з ними вимагає інших форм з урахуванням сімейного права.

За таких умов посилюються вимоги і до кадрів методичного кабінету. Невід'ємною складовою методич-

ної роботи була підготовка матеріалів і безпосередня участь у проведенні атестації викладачів і керівників навчальних закладів, спрямована на підвищення їх майстерності, рівняючись на передовиків і новаторів педагогічної праці. При цьому однією із головних вимог було здобуття педагогічної освіти, яку отримували викладачі, зазвичай, на педагогічних факультетах сільгоспвишів. При цьому УМК разом зі своєю Виставкою передового педагогічного досвіду, технічної творчості і дослідницької роботи став базою для набуття педагогічних навичок. Ініціатором і душею виставки був начальник Главку Ф. О. Пархоменко, а серцями, немов живого організму, назавжди залишилися М. К. Лисянська і П. М. Панченко.

Приємно відзначити, що започатковану справу колективу УМК продовжили Микола Павлович Хоменко, Тамара Миколаївна Угнівенко, Тетяна Павлівна Дудник.

Минають роки, змінюються покоління, але згадки про творців, натхненників і організаторів становлення і перспективного розвитку системи середньої спеціальної школи, підготовки і перепідготовки кадрів для села як основи існування суспільства залишаються на віки. У моїй пам'яті закарбувалися видатні особистості, з якими пощастило співпрацювати і які зробили свій внесок в історію розвитку аграрної освіти.

Тамара УГНІВЕНКО,
Відмінник освіти,
Відмінник аграрної освіти
другої та третьої ступенів,
заступник директора
Науково-методичного
центру аграрної освіти
(1991-2010 рр)

Здобула дві вищі освіти:
Київський національний
університет ім. Т. Г. Шевченка
(1964 р.), механіко-матема-
тичний факультет, спеціаль-

ність математик, учитель математики; Вища Партийна Школа при ЦК Компартії України, отримала диплом з відзнакою (1984 р.), вища політична освіта.

Трудову діяльність розпочала в 1957 році на посаді лаборанта Стещинської середньої школи Поліського району Київської області. Довгий час працювала вчителем математики Поліської середньої школи №2. З 1972 року працювала на керівних посадах райкомів партії Поліського, Богуславського та Бородянського районів Київської області. З 1983 року працювала секретарем та другим секретарем Бородянського райкому Компартії України.

Згадує Тамара Угнівенко: «...Роботу в Науково-методичному центрі я розпочала 1991 року. Це був складний період як для країни, так і для мене особисто. Набирав сили національний рух проти влади, піддавалися критиці всі державні органи, партії... у 1991 році мене не обрано другим секретарем партії на черговій партійній конференції. Не можу сказати, що була вкрай стурбована, але разом з тим постало питання: де працювати та що робити далі? Та за декілька днів таких роздумів до мене завітав посланець від Івашківського Володимира Федотовича (тодішнього директора Науково-методичного центру) з пропозицією зустрітися і обговорити шляхи можливої співпраці. Він запропонував мені очолити виховну роботу у навчальних закладах I-II рівнів акредитації, а це 118 вищих навчальних закладів Міністерства сільського господарства. І хоча за плечима у мене був досвід такої роботи, але це рівень школи, району, а тут – і специфіка інша, і масштаби. Я погодилася і почала працювати. У перші ж дні зіткнулася з підготовкою річного звіту про роботу усього Науково-методичного центру, що допомогло мені в короткі терміни познайомитися з колективом, з яким мені довелося пропрацювати майже 24 роки.

Згадую роботу в Центрі з великим задоволенням та теплотою. Нові ідеї приходили щодня і були такі, які, на перший погляд, нездійсненні, але мене завжди підтри-

мували директори Центру в різні періоди: Івашківський В.Ф., Хоменко М.П., Іщенко Т.Д. та директори закладів освіти на місцях. Згадується майже все, бо було цікаво та корисно. Створено 10 регіональних студентських рад: засідання відбувалось двічі на рік, в різних закладах освіти, кожен заклад ретельно готувався до цього заходу; започаткували конкурс на кращого студента року, на кращий гуртожиток, краще харчування студентів, кращу спортивно-матеріальну базу, кращий музей, кращу газету;

продовження на стор. 7

організовано навчання педагогів через майстер-класи: щороку проводили їх понад 30 з різних спеціальностей. На них кращі педагоги ділилися досвідом роботи, який потім запроваджували на місцях.

Я відповідала ще й за випуск різної масової літератури: газета «Освіта АПК», інформаційний вісник, збірники, пов'язані з поширенням досвіду роботи, виховним процесом в закладах освіти.

Дуже пам'ятною подією була акція закладення парку в Батурині. Я була удостоєна честі бути представником

міністерства на цьому заході та брала безпосередню участь у висадці дерев на території близько 2 га. Однією з найвагоміших моїх робіт була організація та створення Музею українського костюму та української писанки. Ідея створення прийшла у 2004 році. Водночас я розуміла, що для реалізації моєї ідеї одного бажання замало, необхідні ще й великі кошти. Однак, не дивлячись на це, мою ідею підтримали спочатку Микола Павлович та Тетяна Дем'янівна, а потім і заклади освіти. І вже за два роки ми зібрали понад 5 000 експонатів з різних куточків нашої країни. Я дуже радію, що музей працює і нині, що він цікавить і студентів закладів освіти, і інших громадян України.

Володимир МАНЗЮК, заступник директора Департаменту аграрної освіти та дорадництва Міністерства аграрної політики та продовольства (2005-2009 рр.)

Згадує Володимир Манзюк: «...Саме в Центрі я розпочав працювати з 2009 року, але вся моя трудова діяльність пов'язана з сільським господарством та аграрною освітою. Після завершення навчання в Українському інституті інженерів водного господарства мене направили на роботу у Шевченківський гідромеліоративний технікум Черкаської області на посаду викладача спецдисциплін, де я і розпочав свою педагогічну діяльність в аграрній освіті з вересня 1975 року, коли провів своє перше заняття в групі учнів-заочників. Практично з перших днів своєї роботи довелося широко використовувати навчально-методичні матеріали, рекомендовані Учбово-методичним кабінетом по середній спеціальній освіті. Пізніше, після відвідування методкабінету за встановленим графіком, я зрозумів, що зазначений Учбово-методичний кабінет є центром передового педагогічного досвіду і методичної роботи сільськогосподарських середніх спеціальних навчальних закладів. Тут відпрацьовували рекомендації щодо поліпшення теоретичного і практичного навчання в технікумах галузі, обговорювали підручники і навчальні посібники щодо їх перевидання і наповнення новим навчальним змістом, підбирали авторів для написання нових рукописів, готували пропозиції щодо змін, доповнень і рекомендацій до типових навчальних

планів чи чинних навчальних програм. УМК узагальнював досвід навчально-методичної і виховної роботи, брав участь у підготовці семінарів-нарад з викладачами, головами предметних (циклових) комісій, на його базі було створено виставку досягнень передового педагогічного досвіду роботи підвідомчих закладів освіти.

Після 8 років роботи у Шевченківському гідромеліоративному технікумі на посадах викладача спецдисциплін, методиста заочного відділення, завідувача відділення, мене перевели на посаду методиста Навчально-методичного кабінету Немішаївського радгоспу-технікуму. Працював я тут лише 4 місяці (з 30.10.1983 по 20.02.1984), однак, за цей короткий час повною мірою усвідомив той грандіозний обсяг роботи Навчально-методичного кабінету щодо створення і забезпечення закладів освіти навчально-методичною літературою.

Крім того, тут виготовляли всю ділову і бланкову документацію, від журналів навчальних занять до дипломів про середню спеціальну освіту. Заклади освіти робили заявки, і їм своєчасно надсилали всю заявлену документацію.

Важливе значення для поліпшення технічної творчості учнів а також поширення передового педагогічного досвіду відіграла організована Навчально-методичним кабінетом постійно діюча Виставка передового педагогічного досвіду та технічної творчості учнів. Це стимулювало педагогічні колективи до пошуків нових підходів в організації навчально-виховного процесу, активізувало методичну роботу та роботу гуртків учнівської технічної творчості для написання методичних розробок та виготовлення експонатів для участі у цій виставці. Переможців нагороджували відзнаками Міністерства сільського господарства та Навчально-методичного кабінету, участь у виставці враховували, встановлюючи відповідні категорії під час проведення атестації педагогічних працівників.

Восьмирічний досвід роботи у закладі освіти та Навчально-методичному кабінеті відіграв важливе значення у становленні мене як працівника апарату Міністерства сільського господарства України, куди мене перевели на роботу у лютому 1984 року, де я працював на різних посадах до 20 квітня 2009 року.

Довідково

За наказом Міністерства сільського господарства УРСР від 17.08.1965 за № 543 на базі Немішайвського сільськогосподарського технікуму було створено Учбово-методичний кабінет (УМК). Пізніше на його базі та на базі Навчально-методичного відділу по заочній освіті створено Навчально-методичний центр по підготовці молодших спеціалістів.

Після проголошення незалежності України у 1991 році аграрні вищі навчальні заклади України передають до сфери управління Міністерства сільського господарства України, виникає необхідність в організації науково-методичного забезпечення їх діяльності.

На вимогу часу та з метою реалізації указів Президента України щодо реформування вищої освіти наказом Міністерства сільського господарства і продовольства України від 13.02.1997 № 51 «Про створення Науково-методичного центру аграрної освіти Мінсільгосппроду України» на базі Українського учбово-методичного кабінету по професійному навчанню робітничих кадрів створюють Науково-методичний центр аграрної освіти.

Постанова Уряду України 1998 року про розвиток ступеневої освіти спонукала до пошуку нових

форм роботи. Так, у 2007 році Навчально-методичний центр по підготовці молодших спеціалістів і Науково-методичний центр аграрної освіти зливаються в єдину установу – Наукметодцентр, а у 2012 році наказом Мінагрополітики від 13.03.2012 № 124 Науково-методичний центр аграрної освіти реорганізовано у Державну установу «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта» (ДУ «НМЦ «Агроосвіта»).

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4.02.2015 № 87-р ДУ «НМЦ «Агроосвіта» передано до сфери управління Міністерства освіти і науки України, а згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 30.06.2015 №686/249 планом заходів із подальшого функціонування за ДУ «НМЦ «Агроосвіта» закріплено функції щодо науково-методичного та інформаційного забезпечення навчально-виховного процесу в аграрних ВНЗ.

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 25.01.2019 № 65 та наказу ДУ «НМЦ «Агроосвіта» від 30 травня 2019 № 9 Центр з 1 червня 2019 року перейменовано на Державну установу «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» (Науково-методичний центр ВФПО).

Науково-методичний центр ВФПО вже півстоліття йде в авангарді формування освітньої політики держави, створює нові підходи до навчання молоді, становлення громадянина-патріота. Нині діяльність Центру спрямовано на реалізацію його місії: сприяння інноваційному розвитку та підвищенню якості освіти в Україні задля сталого розвитку українського суспільства та добробуту населення.

Свою місію Науково-методичний центр ВФПО реалізує шляхом виконання таких напрямів діяльності:

- сприяння інноваційному розвитку та підвищенню якості освіти в Україні;
- науково-, навчально-методичний супровід та інформаційне забезпечення освітньої діяльності;
- сприяння вихованню національно-патріотичних цінностей та всебічному розвитку особистості;
- всебічне сприяння неперервному професійному розвитку викладачів;
- сприяння інтеграції наукової, освітньої та виробничої діяльності в галузях економіки;
- міжнародна співпраця та сприяння інтеграції освіти і науки до світового освітнього простору.

Тож, віримо, що ювілейна дата надихатиме наш колектив на реалізацію нових планів та ідей.

ДАЛІ БУДЕ...

ЗАСНОВНИК:
НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Випускаючий редактор – Оксана СЕНЧЕВА,
Леся ЩЕРБАКОВА
Літературний редактор – Ірина СЕРОВА
Верстка та дизайн – Людмила ШИШКІНА

Адреса редакції:

03151, м. Київ,
вул. Смілянська, 11
телефон: (044) 242-35-68
факс: (044) 242-35-68
nmc.vfpo@ukr.net

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №17045-5815P від 13.08.2010

Наклад – 1000 прим.

Виходить один раз на місяць

Відповідальність за зміст публікацій та достовірність інформації несуть автори.

Редакція залишає за собою право скорочувати авторські матеріали та вносити в них правки.